

Noras būti šeiminku pačiam sau – pagrindinė priežastis, skatinanti smulkų ir vidutinį verslą

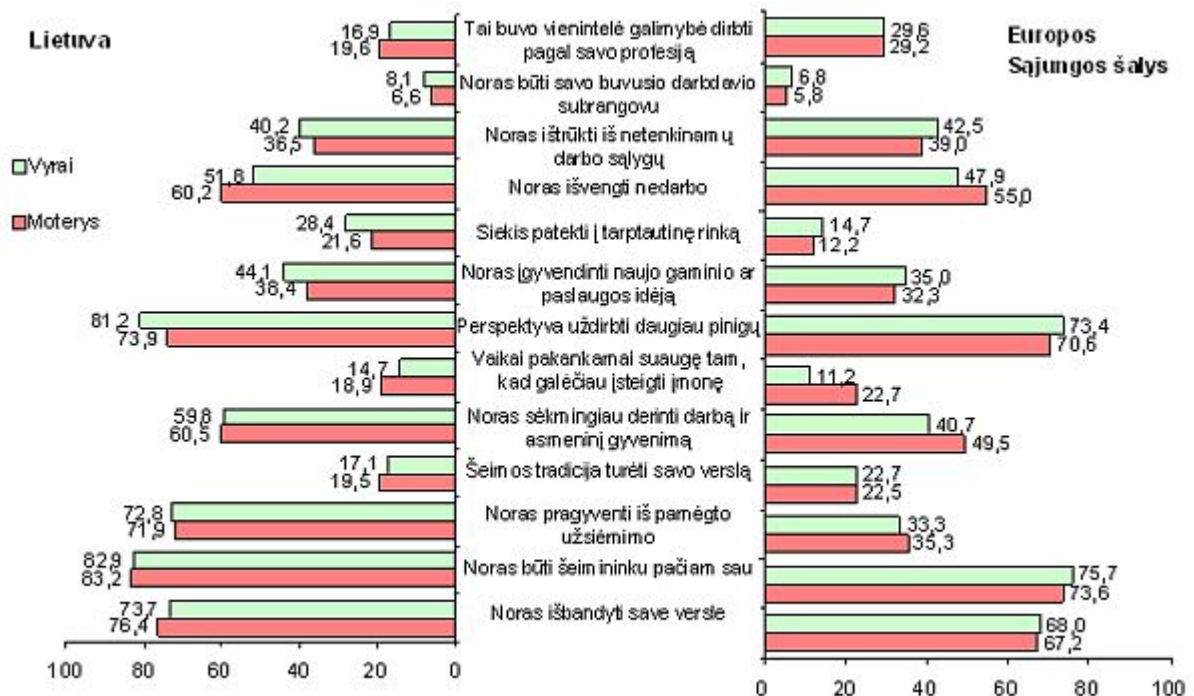
Didžiausia kliūtis smulkiajam ir vidutiniam verslui – rasti tinkamus darbuotojus

Statistikos departamentas 2006 m. sausio mėn. atliko Europos Bendrijų statistikos tarnybos (Eurostato) inicijuotą ir 15 Europos Sąjungos šalių atliktą smulkiaus ir vidutinio verslo (SVV) sąlygų tyrimą, kurio objektu buvo pasirinktos 2002 m. susikūrusios ir tyrimo metu sėkmingai veikusios įmonės. 2007 m. pabaigoje iš Eurostato gauti ES šalių duomenys leidžia atlikti palyginamąją smulkiaus ir vidutinio verslo sąlygų analizę.

Kas paskatino pradėti verslą?

Svarbiausia priežastis, paskatinusi tiek Lietuvos ir ES šalių verslininkus pradėti verslą – „**noras būti šeiminku pačiam sau**“. Tokią priežastį nurodė **82,9 procento Lietuvos ir 74,6 procento ES šalių** verslininkų. Lietuvos ir kitų ES šalių verslininkų nuomonės apie kitų pradėti verslą skatinančių priežasčių svarbą buvo skirtingos – ES šalių verslininkams antra pagal svarbą buvo perspektyva užsidirbti daugiau pinigų (72 proc.), o Lietuvos verslininkams – noras išbandyti save versle (75 proc.).

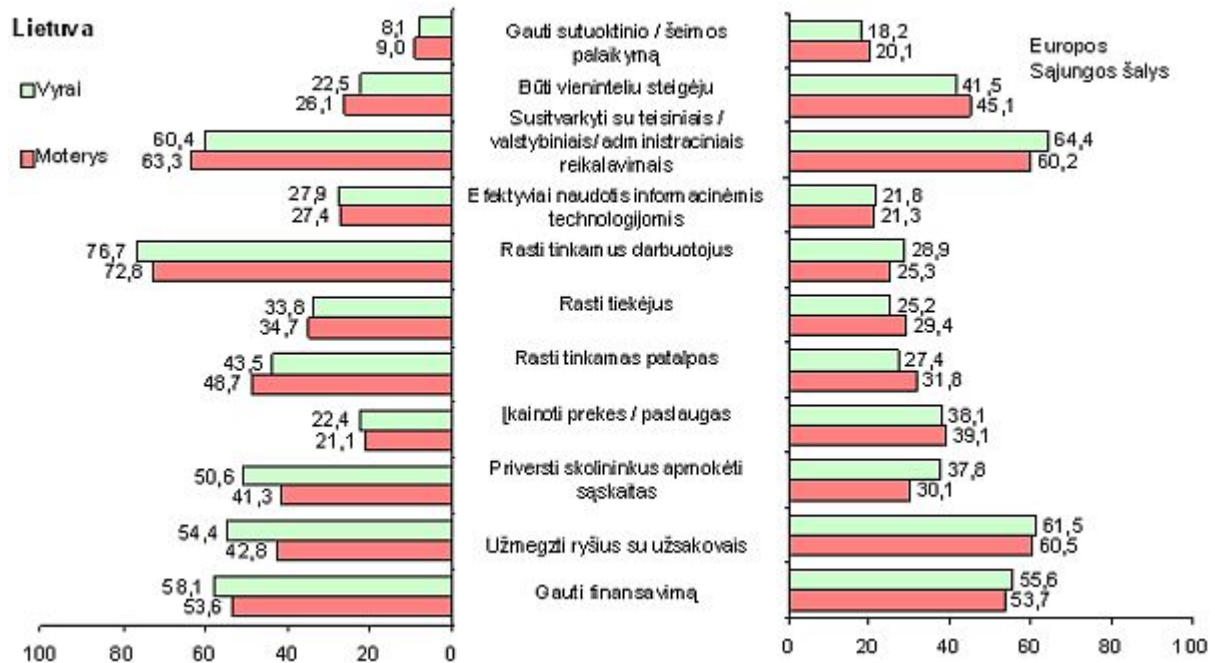
1 diagrama. Priežastys, paskatinusios pradėti verslą
Procentais

Verslo kliūtys

Lietuvos ir kitų ES šalių verslininkai nurodė skirtingas verslo kliūtis ir jų poveikį. **Net 75,7 procento Lietuvos verslininkų steigiant įmonę sunkiausia buvo rasti tinkamus darbuotojus.** Antroje vietoje (61,3 proc.) buvo sunkumai, atsiradę vykdant teisinius, valstybinius, administracinius reikalavimus. **Ši kliūtis buvo didžiausia ES šalių verslininkams – 62,3 procento.** Antroje vietoje ES šalių verslininkai nurodė sunkumus užmezgant ryšius su užsakovais.

2 diagrama. Smulkaus ir vidutinio verslo pradžios sunkumai
Procentais

Verslo įmonių vadovai

Iš sėkmingai dirbančių Lietuvoje verslininkų moterys sudarė 25,8, vyrai – 74,2 procento. ES šalyse moterų dalies vidurkis buvo 2,2 proc. didesnis ir sudarė 28 procentus.

Dauguma (65,1 proc.) sėkmingai penkerius metus savo versle išsilaikiusių SVV įmonių vadovų Lietuvoje – aktyvaus (31–49 metų) amžiaus žmonės. Iki 30 metų amžiaus verslininkų buvo 22,5 procento, tai gerokai daugiau ne vidutiniškai ES šalyse (14 proc.).

Lietuvos verslininkai pasižymi aukštu išsilavinimo lygiu – net 67,4 procento jų turėjo aukštesnįjį arba aukštąjį universitetinį išsilavinimą, ES šalių vidurkis – tik 20 procentų.

Kas lemia įmonės augimą?

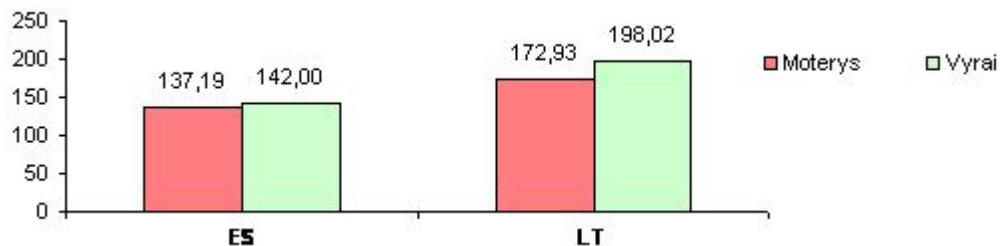
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti ne tik verslo pradžios sąlygas, bet ir atidžiau pažvelgti į dabartines, t. y. susipažinti su įmonių plėtra – darbuotojų skaičiaus didėjimu, pažangių technologijų ir kitų inovacijų diegimu. ES šalių vidurkis rodo spartesnę

darbuotojų skaičiaus augimą jaunų, iki 30 metų amžiaus, verslininkų vadovaujamose SVV įmonėse – jų plėtra sudarė 203,3 procento. Didžiausias darbuotojų skaičiaus augimas šios amžiaus grupės verslininkų vadovaujamame versle užfiksuotas Čekijoje – 406,9 proc. **Vidutinio (31–49 metų) amžiaus Lietuvos verslininkai sparčiausiai, palyginti su kitomis ES šalimis, didino darbuotojų skaičių (207,9 proc.).** Lietuva išsiskiria ir vyriausioje verslininkų amžiaus grupėje – darbuotojų skaičius padidėjo 186 procentais. **Mažiausias darbuotojų skaičiaus augimas buvo Švedijoje ir Danijoje, kuriose įmonių rentabilumą lemia inovacijų diegimas!.**

1 lentelė. Įmonės augimas (darbuotojų skaičius) pagal šalis ir verslininkų amžiaus grupes

	Vidurkis	CZ	DK	EE	IT	LV	LT	LU	AT	PT	SI	SK	SE	BG	RO
Iš viso	141,0	192,2	72,4	165,3	184,3	31,5	192,4	64,8	54,2	21,9	142,3	171,2	54,5	139,1	131,3
Iki 30 metų	203,3	406,9	35,9	248,9	250,2	23,4	166,2	187,4	132,6	28,3	170,4	316,8	103,2	394,8	113,8
31–49	150,0	205,1	50,1	193,5	192,9	39,3	207,9	110,0	41,4	26,9	126,8	168,8	79,1	151,6	158,7
50 ir daugiau	130,6	159,6	86,0	135,4	173,0	27,7	186,0	37,9	55,8	19,0	132,5	154,3	34,6	119,2	125,5

3 diagrama. SVV įmonių darbuotojų skaičiaus augimas Lietuvoje ir ES šalyse

Daugelyje šalių, išskyrus Italiją, Liuksemburgą ir Švediją, inovacinėje veikloje aktyvesni buvo vyrai nei moterys. Produkto inovacija buvo pagrindinė ir vyrų, ir moterų inovacinės veiklos kryptis. Daugiausia produkto inovacijų diegė Švedijos ir Slovakijos verslininkai.

Moterų inovacinė veikla daugiausia pasireiškė rinkodaros srityje, aktyviausios buvo Švedijos, Portugalijos ir Slovėnijos moterys.

2 lentelė. Inovacinės veiklos kryptys pagal verslininkų lytį
Procentais

	Vidurkis	CZ	DK	EE	IT	LV	LT	LU	AT	PT	SI	SK	SE	BG	RO
Moterys															
Produkto inovacija	13,6	17,1	15,6	15,3	11,2	23,9	20,3	23,4	20,9	15,0	24,4	27,5	41,5	8,3	5,9
Technologinė	4,1	5,4	7,3	5,7	3,1	10,7	8,5	7,1	3,5	7,4	13,5	11,2	9,3	1,8	2,0

	inovacija																
	Organizacinė inovacija	5,2	6,6	3,2	10,7	5,5	9,9	6,4	14,2	5,8	14,2	12,9	8,5	12,3	2,2	2,4	
	Rinkodaros inovacija	9,1	12,6	13,0	8,8	6,9	14,5	17,9	18,4	16,7	21,2	20,9	17,4	24,4	7,2	3,3	
Vyrai	Produkto inovacija	14,5	20,6	16,5	18,2	8,2	28,0	25,3	26,1	24,2	18,2	31,9	33,7	39,4	10,5	7,1	
	Technologinė inovacija	7,8	14,3	9,3	7,2	4,2	13,1	13,6	4,0	6,5	15,2	21,1	22,8	13,7	3,0	3,0	
	Organizacinė inovacija	6,5	8,5	4,6	7,9	5,8	9,3	10,6	10,1	7,2	15,3	15,8	12,2	12,5	3,0	2,5	
	Rinkodaros inovacija	10,4	18,3	8,7	9,4	5,9	15,7	18,1	14,4	15,7	20,8	20,0	23,1	23,2	6,3	3,8	

Tyrimą, naudodamos vienodą klausimyną ir metodiką, atliko 15 Europos Sąjungos šalių: Austrija (AT), Čekijos Respublika (CZ), Danija (DK), Estija (EE), Italija (IT), Latvija (LV), Lietuva (LT), Liuksemburgas (LU), Portugalija (PT), Prancūzija (FR), Slovakija (SK), Slovėnija (SI), Švedija (SE), Bulgarija (BG), Rumunija (RO).

Generalinio direktoriaus pirmoji pavaduotoja

Vilija Lapėnienė

Pasiteirauti: Ona Grigienė
 Ekonominių tyrimų skyriaus vedėja
 Tel. (8 5) 236 4715
 El. p. Ona.Grigiene@stat.gov.lt

www.stat.gov.lt

© Statistikos departamentas prie LRV

Naudojant Statistikos departamento duomenis, būtina nurodyti šaltinį.

Daugiau informacijos rasite Statistikos departamento interneto svetainės skyriuje Statistika (teminės lentelės):

<http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=2155>